

ЕКОЛОГИЧНОТО ВЪЗПИТАНИЕ ПО РОДЕН КРАЙ В ПЪРВИ КЛАС

Анелия Тодорова

Екологичните проблеми са едни от най-актуалните, пред които се изправя човечеството. Разрешаването им зависи както от обективните социално-икономически условия, така и от субективния фактор, от съзнанието на хората.

Ето защо от най-ранна детска възраст е необходимо да се изгражда любов към природата и стремеж към нейното опазване.

Екологичното възпитание е организиран процес на педагогическо взаимодействие, насочен към поставяне на началото на положителното отношение на ученика към природата, чрез усвояване на знания за нея, овладяване на подходящи начини за взаимодействие на подрастващите с природата.

В начален етап екологичното възпитание се осъществява по всички учебни предмети, като водещи са роден край и природознание.

Проведох опитно-приложна работа с учениците от първи клас при ОУ "Димитър Благоев" гр. Велико Търново.

Поставих следната цел: разкриване възможностите за екологично възпитание чрез обучението

по роден край в първи клас, формиране на положително отношение към природата, създаване на умения и навици за нейното опазване.

За осъществяване на тази цел трябваше да реша следните задачи:

1. Да проуча внимателно учебното съдържание по роден край в първи клас и да определя в кои теми е необходимо да се изградят екологични знания и формират умения за опазване на природата.

2. Да подбере разнообразни форми и методи на работа, които да са най-ефективни при формирането на екологична култура у учениците.

За оценка на резултатите приех следните показатели:

1. Екологичните знания на учениците.

2. Отношението на учениците към природата.

3. Умения и навици за опазване на природата.

Опитната работа включва:

- даване на знания за природата в родния край и страната;

- формиране на положително отношение към природата;

- извършване на различни дей-

ности от учениците с цел опазване на природата в родния край.

За да проуча нивото на знанията на учениците за природата в началото на учебната година проведох тест.

Поведението на учениците, тяхното отношение и начина им на общуване наблюдавах по време на екскурзиите до парка и гората.

За установяване на отношението на първокласниците към природата проведох анкета.

Резултатите от анкетата и теста показват, че учениците са запознати до известна степен с животинския и растителен свят в някои съобщества. Не знаят кои са факторите благоприятни за живота.

От проведените наблюдения и екскурзии с учениците, по време на техните игри стигнах до извода, че първокласниците не осъзнават необходимостта от опазване на околната среда, не им правят впечатление негативните постъпки сред природата, само когато вниманието им е насочено към тях.

Актуализирах знанията на учениците за природата придобити в детската градина във всеки урок по роден край, свързан с природата. Използвах разнообразни методи и форми на работа, които съдействаха за разширяване и задълбочаване на знанията на учениците. Първокласниците се запознаха с понятията: жива и нежива природа

и тяхното взаимодействие; планини и равнини, животните и растенията в тях; водите в родния край, животински и растителен свят; строеж на растенията, фактори, необходими за живот; какво е необходимо за нашето здраве.

Съчетавах урочна с неурочна дейност, екскурзии и извънкласни форми. Използвах самостоятелната и практическата работа, екологичните ситуации и играта като форма на работа.

Проведох наблюдения, чрез които първокласниците непосредствено общуваха с природата, затвърдявах стари и овладявах нови знания. Провокирах техния интерес и съдействах за формиране на наблюдателност. Паралелно с даването на екологични знания на учениците се формираше положително отношение към природата.

Първокласниците се включиха в различни дейности и мероприятия за опазване на околната среда достъпни за тяхната възраст. Грижиха се за стайните растения в класната стая и коридора на училището, редовно проветрявах класната стая през междучасието, следяха за чистотата в нея и училището, засадиха няколко вида култури и ги отглеждаха в стайни условия, полагаха грижи и за живия кът. С помощта на родителите си изработиха къщички и хранилки за зимуващите птици.

Дейностите, които извършиха учениците подобриха взаимоотношенията между тях. Членовете на отделните групи се опознаха по-добре, научиха се да общуват и да се доверяват един на друг. Създадите се положителни емоционални връзки между учениците съдействаха за изпълнението на поставените им екологични задачи.

След изучаването на темата "Да пазим родната природа" възложих на учениците задача да помислят какво биха могли да направят за опазване на природата. Предложиха няколко правила: "Да не изхвърлям отпадъци извън определените места за това"; "Няколко пъти в седмицата да почиствам стълбите и площадката пред вратата"; "Да помагам на възрастните при почистването на района, при засаждане на дървета и градини"; "Да следя за чистотата на улицата и да я предпазвам от замърсяване"; "Да предложа на родителите си да засадим дърво"; "Да помагам на зимуващите птици като ги поканя на обяд".

За Деня на Земята първокласниците почистиха района около училище и така дадоха своя принос за опазване на околната среда.

Проведохме извънкласни дейности. Станахме членове на клуб "Планинче" при ОУ "Д. Благоев" към Туристическо дружество

"Трапезица". Под ръководството на опитни водачи проведохме походи и екскурзии с цел запознаване с природните забележителности на родния край. В местността "Божур поляна" учениците се запознаха с естествено находище на див божур.

Чрез съвместната ни дейност с туристическото дружество взехме участие в спортно-туристическите празници и Деня на предизвикателството в местността Ксилифор.

Резултатите от проведените тестове и анкети в края на опитната работа показаха, че съществува възможност за екологично възпитание в обучението по роден край в първи клас, чрез използването на подходящи методи и форми на работа.

Могат да се направят следните изводи:

1. Колкото повече са занятията и ситуациите, проведени сред природата, в които учениците се поставят в непосредствен контакт с нея, толкова повече се улеснява процеса на усвояване на знания, умения и навици за нейното опазване.

2. Дейностите, в които се включват първокласниците за опазване на околната среда спомогат: за осъзнаване мястото на човека в природата и ролята му за нейното преобразяване; за изграждането им като малки природозащитници.

3. С осъществяване на екологичното възпитание се повишава физическата активност и дееспособност, формират се естетически ценности и нравствени възгледи.

ЛИТЕРАТУРА

1. Галчева, К. За екологичното възпитание на детето. П., Полиграф-продукт, 1993, 7 с.
2. Захариева, Ц. Формиране на екологична култура у учениците. Начално образование, 1993, № 6, 2 с.

ENVIRONMENTAL EDUCATION IN *HOMELAND* IN FIRST GRADE

ANELIA TODOROVA

Summary

The following practical research is an attempt to clarify the possibilities for environmental education of first-grade pupils in the Native Place classes aiming at mastering knowledge about nature, forming a positive attitude towards the environment and acquiring environmental-friendly skills and behavior.

The use of various teaching methods in the Native Place course develops the students' observation and inductive skills. Close contact with nature and participation of the students in environment - preservation activities are of primary importance for the formation of environmental awareness.

It is a long and complicated process to form students' environmental awareness. This process starts long before the child starts schools and lasts throughout their conscious life.